

[Finansministeren.]

som har skullet overvindes, vil jeg rette en særlig varm tak til udvalget for indstillingen vedrørende dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 2, og § 2, således ændret, *vedtoges* uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

Første behandling af lovforslaget (nr. 146) findes i tidenden sp. 4663, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1045).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

K. Axel Nielsen: Som det fremgik allerede af debatten ved første behandling, er der to spørgsmål, hvorom parterne har været uenige. Det er spørgsmålet om, hvorledes formanden for Grønlandsrådet skal vælges, og spørgsmålet om, hvorvidt chefen for rådets sekretariat skal have direkte referat til ministeren.

I udvalget har vi prøvet, om det skulle være muligt at nå til enighed. Den tanke har således været udkastet, om en ordning, hvorefter rådets 10 menige medlemmer skulle høres, før formanden udnævntes, kunne tilfredsstille begge opfattelser. Udvalgets flertal og den højtærede Grønlands-

minister har ikke kunnet acceptere en sådan ordning. Hvis rådets menige medlemmer er enige om, hvem de vil foreslå som formand, er der naturligvis ingen betænkeligheder. En sådan enstemmighed kan man vel desværre ikke regne med ved ethvert formandsvalg, og jeg betoner, at det er ikke alene det første formandsvalg, det drejer sig om. Den højtærede minister har, efter min opfattelse med rette, peget på, at såfremt de 10 rådsmedlemmer ved deres indstilling om formanden deler sig i et flertal og et mindretal, eventuelt flere mindretal, vil ministeren komme i en uheldig situation. Det kan heller ikke afvises, at uenighed allerede i starten om et så vigtigt spørgsmål som formandsvalget kan have en uheldig indflydelse på rådets arbejde. Det vigtigste argument imod at lade et råd med den givne sammensætning, nemlig 5 medlemmer fra Grønland og 5 fra folketingets 5 største partier, få indflydelse på formandsvalget, er efter min opfattelse den omstændighed, at ikke alle rådets medlemmer kan forudsættes at have det personkendskab, der gør det rimeligt og forsvarligt at overlade valget af formand til dem.

Som en indrømmelse til oppositionen har den højtærede Grønlandsminister tilkendegivet, at han først vil lade loven træde i kraft og udpege formanden efter det kommende folketingsvalg den 22. september i år.

Hvad angår spørgsmålet om sekretariatets placering, skal jeg ganske henvise til den højtærede ministers begrundelse i den som bilag 2 til betænkningen optrykte skrivelse. For at imødekomme oppositionen har ministeren stillet ændringsforslag nr. 2, hvorefter det er ministeren, der afgør sekretariatets placering. Den højtærede minister har samtidig tilkendegivet, at sekretariatet i begyndelsen bør stå direkte under ministeren, medens det senere, når afviklingen af Grønlandsministeriet er skredet frem, kan indtage en mere tilbagetrukken placering.

På flertallets vegne, d. v. s. på socialdemokratiets, det radikale venstres og socialistiske folkepartis vegne, kan jeg anbefale vedtagelsen af ændringsforslag nr. 2. Jeg kan ligeledes anbefale ændringsforslag nr. 1, der alene tilsigter at sikre en ligelig repræsentation fra grønlandsk og dansk side i Grønlandsrådet.

From: Venstres stilling til lovforslaget er ikke ændret fra første behandling. Vi kan stadig væk ikke medvirke til dets gennemførelse, selv ikke i den skikkelse, hvori det nu foreligger. Jeg skal ikke gentage argumentationen herfor, men henviser til vore udtalelser i betænkningen.

Jeg er dog meget ked af, at der ikke har kunnet opnås enighed på grund af sagens store betydning for Grønlands fremtid, så meget mere som der i udvalget på et vist tidspunkt var udsigt til, at det kunne lykkes, men det strandede desværre på den højtærede ministers afvisning af vore tanker. Jeg forstår ikke rigtig, at den højtærede minister ikke mener at kunne tage hensyn til to partier i folketinget, der dog repræsenterer en meget stor del af den danske befolkning. Jeg synes for øvrigt slet ikke, det ligner den højtærede minister at køre den hårde linje. Jeg synes, det er helt imod den højtærede ministers natur og sædvane. Det er ikke nemt for mig at vide, hvem der har været den højtærede ministers rådgiver i dette spørgsmål, men vedkommende har i hvert fald ikke gjort den højtærede minister nogen tjeneste.

Jeg er som sagt ked af sagens udfald, men jeg vil gerne fremhæve, at selv om lovforslaget bliver vedtaget imod vort ønske, vil venstre naturligvis tilsige sit loyale medarbejderskab for at skabe de bedst mulige forhold for Grønlands fremtid.

Jeg skal kun tilføje, at den højtærede minister i udvalget fremsatte en erklæring om, at rådets formand ikke ville blive udnævnt før efter folketingsvalget i efteråret 1964, og jeg vil gerne bede den højtærede minister bekræfte dette tilsagn over for folketinget.

Ninn-Hansen: Den højtærede minister ved jo, at vi i oppositionen i Grønlandsspørgsmål er indstillet på at yde en positiv medvirken. Det fik den højtærede minister et bevis for for nylig, da vi tilsluttede os den grønlandske tjenestemandsløvslov. Selv om vi, hvad den højtærede minister ved, oprindeligt havde givet tilslutning i Grønlandsudvalget af 1960 til et andet Grønlandsforslag, der ikke indeholdt noget fødestedskriterium, sluttede vi alligevel op om dette, fordi vi mener, at det er rigtigst, at vi i det omfang, det

overhovedet er muligt, fører de grønlandske love igennem sammen.

Når vi tænker på den lange række af forslag, der er vedtaget i fællesskab angående Grønland, er det i høj grad mærkværdigt, at den højtærede minister stiller sig så afvisende, som tilfældet er, ved behandlingen af et lovforslag om koordinering af det grønlandske arbejde. Ikke engang med hensyn til en rimelig saglig behandling har den højtærede minister vist sig imødekommende. Jeg synes, det er et yderst rimeligt forslag, at spørgsmålet om sekretariatets opbygning skulle forelægges for det af statsministeren nedsatte administrationsudvalg. Argumenterne herfor fremkom jeg med ved første behandling, men den højtærede minister har afvist, at dette sagkyndige organ skal behandle sagen. Hvis man på en række områder skulle gennemføre nydannelser inden for administrationen uden at give dette udvalg lejlighed til at bedømme de enkelte tilfælde, er det os uforståeligt, hvad man har det udvalg til.

I øvrigt havde vi en anden sag til anden behandling i det høje ting i går, hvor der var rejst spørgsmål om direkte referat til en minister. Her afvistes tanken af den pågældende minister under henvisning til, at så måtte sagen behandles i administrationsudvalget først. Det er lidt uforståeligt, at regeringen gør en sådan forskel på to lovforslag, som har været til behandling to dage lige efter hinanden.

I betænkningen henviser flertallet til, at man engang i Grønlandsudvalget af 1960 har drøftet spørgsmålet om administrationsudvalget og dér ikke har ment, at det ville være hensigtsmæssigt at overlade behandlingen af de administrative forhold vedrørende Grønland til administrationsudvalget. Det er flere år siden, denne drøttelse har fundet sted, og det er da rigtigt, at vi var enige om, at man ikke skulle overlade behandlingen af disse administrative spørgsmål til administrationsudvalget, men det har vi heller ikke foreslået. Vi har foreslået, at man henvendte sig til administrationsudvalget og lod dem se på sagen og give deres udtalelse, for selvfølgelig må Grønlandsudvalget af 1960 selv kunne behandle spørgsmålene og fremkomme med indstillinger. Den udtalelse i betænkningen, man

[Ninn-Hansen.]

her henviser til, er jo fremkommet længe før det spørgsmål, vi her behandler, overhovedet er blevet fremsat.

Jeg vil i øvrigt gerne advare noget imod, at man begynder at komme med henvisninger af denne art til forhandlinger i kommissioner eller kommissionslignende udvalg. Grønlandsudvalget af 1960 har endnu ikke afgivet nogen betænkning. Man henter referater frem fra nogle frie forhandlinger, der har fundet sted for et par år siden, og begynder pludselig at polemisere på dette grundlag. Jeg tror, det vil blive vanskeligt at få gjort det arbejde, man forventer skal gøres i kommissioner, hvis man anvender referater fra andre møder til polemik, som udvalgsflertallet her har gjort det.

Ja, jeg skal ligesom det ærede medlem hr. From henviser til den fyldige mindretalsudtalelse, vi har afgivet. De oplysninger, der er fremkommet om sekretariatet, gør os ikke mere interesseret i at støtte dette, da det fremgår af bilag 2, at det drejer sig om udgifter til dette sekretariat og råd på $\frac{3}{4}$ mill. kr. om året. Der tales ganske vist om, at der skulle kunne opnås besparelser ved at overføre embedsmænd fra Grønlandsministeriet til sekretariatet, men senere i det samme bilag, skrivelsen fra ministeren, siges der om dette sekretariats opgaver, at der bliver tale om at udføre opgaver, der ikke hidtil har været varetaget af departementet. Når det altså er nye opgaver, det drejer sig om, er det svært at forstå, at der skulle blive tale om besparelser. Når man flytter embedsmænd, skal der vel andre embedsmænd til at klare de samme opgaver. Vi må altså lægge til grund, at man her vil oprette et sekretariat, der i første omgang skal koste det nævnte beløb, og jeg kan ikke se andet, end at det fører til et nyt departement og til de konfliktsituationer, vi har omtalt.

Vedrørende formandens stilling har vi jo i udvalget forsøgt at få en ændring af denne, og det ærede medlem hr. From har ganske ret i, at vi også havde indtryk af, at der kunne opnås et forlig, ikke fuldt ud på vore betingelser, men alligevel et forlig, der kunne accepteres. Det undrer mig, på samme måde som det undrer det ærede medlem hr. From, at den højtærede minister, som vi jo ellers har regnet for en frem-

kommelig mand, har været så hård og afvisende her. Det ærede medlem hr. From var inde på, at der antagelig havde været rådgivere, og at det var dårlige råd, de havde givet. Det er også min opfattelse, at det er dårlige råd, ja, de er egentlig så dårlige, at hvis der findes en sådan grå eminence uden for tinget, der er så bestemmende i Grønlandsspørgsmål, synes jeg, at den højtærede minister skulle oplyse navnet på denne.

Kirkegaard: Desværre har det udvalg, der har behandlet det lovforslag, som her er til anden behandling, ikke kunnet arbejde sig frem til en enig indstilling. Måske er der endnu håb om, at det kan ske mellem anden og tredje behandling, idet jeg har lagt mærke til, at venstre og de konservative i betænkningen giver udtryk for, at de ikke kan medvirke til lovforslagets gennemførelse i den foreliggende form.

Personlig kan jeg i og for sig slet ikke forstå, at der kan blive stor strid om formanden for Grønlandsrådet. Rådet kan jo kun henstille, den besluttende myndighed er selvfølgelig folketingets, og derfor må i alle tilfælde regeringen sammen med folketinget, eventuelt sammen med folketingets flertal, tage ansvaret for de foranstaltninger, de reformer, som gennemføres, og sådan mener jeg det må og bør være. Det må derfor forekomme mig rimeligt, at regeringen udnævner rådets formand. Der er da også, som allerede nævnt af tidligere ordførere, i udvalget truffet den aftale med den højtærede Grønlandsminister, at formanden for rådet ikke bliver udnævnt, før det valg, som vi får senest den 22. september, er afholdt. Hvis flertallet ved det valg skifter, så forekommer det mig, at det må være en selvfølge, at den nye regering udnævner formanden.

Jeg har også visse vanskeligheder ved at forstå indvendinger imod, at sekretariatet henhører under ministeren for Grønland, sådan som det er udtrykt i ændringsforslag nr. 2 i betænkningen. Selvfølgelig skal jeg villigt erkende, at jeg ikke kender så forfærdelig meget til arbejdsfordelingen inden for et ministerium, den tekniske fordeling af de forskellige opgaver, men det er i hvert fald ikke meningen, at departementschefen skal holdes uden for arbejdet. Der

[Kirkegaard.]

står jo udtrykkelig i bemærkningerne til lovforslaget, at det påregnes, at departementschefen i ministeriet for Grønland og landshøvdingen for Grønland, såfremt han ikke af landsrådet er indvalgt som medlem af rådet, fast tilforordnes som deltager i alle rådets møder, og det samme skal gælde direktøren for den kgl. grønlandske handel og lederen af Grønlands tekniske organisation. Det er min opfattelse, min vurdering, at Grønlandsrådet overhovedet ikke kan undvære de mennesker som vejledere og rådgivere i et sådant Grønlandsråd.

Endelig mener jeg, der kan være grund til at nævne, at det selvfølgelig, om jeg må bruge det udtryk, er Grønlandsrådet, der sætter sekretariatet i arbejde og ikke omvendt, og det er af stor betydning for Grønlandsrådet, at det er trænede og kyndige folk fra Grønlandsministeriet, der bistår i så henseende; derfor kan jeg faktisk ikke forstå årsagen til den tilstedeværende uoverensstemmelse.

På det radikale venstres vegne kan jeg anbefale de stillede ændringsforslag, men jeg håber altså stadig væk på, at der under det fortsatte udvalgsarbejde kan opnås enighed, inden vi går til lovforslagets tredje behandling.

Vivike: Jeg har så uendelig svært ved at forstå, at venstre og de konservative vender sig så voldsomt imod oprettelsen af dette Grønlandsråd. Vi har jo Grønlandsudvalget af 1960, som holder sine sidste møder nu her i næste måned, og samtidig er der det, at vi nu er ved at, jeg havde nær sagt opløse Grønlandsministeriet; i hvert fald overgår en hel del af ministeriets gebeter til andre ministeriers ressort, og derfor er det, synes jeg, såre nødvendigt med et koordineringsorgan, som dette Grønlandsråd vil være.

Jeg vil, som jeg gjorde det ved første behandling, anbefale dette lovforslag til gennemførelse.

Birthe Wetlesen: Af udvalgsbetænkningen fremgår det, at venstre og de konservative ikke kan medvirke til oprettelsen af et Grønlandsråd. Mindretallet begrundede sin stilling med, at formanden for det folkevalgte råd skal udnævnes af kongen,

d. v. s. af regeringen. Det er også uheldigt; man vil da let komme til at udnævne en formand, som rådet ikke ønsker, og jeg må sige, at det skuffer mig, at man ikke i udvalget har kunnet finde en løsning på dette problem, så man kunne have givet rådets medlemmer en medbestemmelsesret ved valget af formanden.

Ligeledes må man sikkert også forudse kompetencestridigheder, når man ifølge forslaget giver Grønlandsrådet direkte reference til ministeren uden om departementschefen, og jeg synes ikke, at vi her i folketinget skal vedtage love, hvori der efter alle solemærker at dømme er nedlagt kim til uro.

Jeg beklager faktisk, at mit parti ikke ser sig i stand til at medvirke til lovforslagets gennemførelse. Der er jo meget godt i nyskabelsen, men vi mener, at de forhold, jeg her har omtalt, er af så stor betydning for Grønlandsrådets funktion, at vi vil undlade at stemme ved afstemningen om lovforslaget i dets nuværende skikkelse.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): Jeg vil begynde med at takke for det store arbejde, som er udført i udvalget, og også for den vilje, der fra alle sider har været vist for at prøve på at nå frem til enighed om dette lovforslag. Det er jo — som det også er fremhævet fra alle sider — en lovgivning, der er af største betydning for udviklingen i Grønland, eller som i hvert fald gerne skulle blive det.

Jeg beklager meget, at det ikke er lykkedes, i hvert fald ikke hidtil, at finde frem til enighed om en form og naturligvis også et indhold, som vi kunne samles om, men jeg har da stadig et lille håb om, at det skal kunne lykkes — vi er trods alt først ved anden behandling og ikke ved tredje behandling af denne sag.

Jeg synes heller ikke, det er så forfærdelig meget, der skiller parterne — men det er naturligvis, som man ser på det. Jeg ser stadig væk sådan på det, at det må være meget vigtigt, at formanden udpeges som nævnt i mit forslag, men jeg vil med det samme gerne over for det ærede medlem hr. From bekræfte, at det ikke er tanken at udpege nogen formand før efter valget den 22. september.

[Ministeren for Grønland.]

Der har jo været megen diskussion om, hvorledes sekretariatet skal placeres. Jeg tror, dette sekretariat får et så betydningsfuldt og stort arbejde, at det er meget vigtigt, hvordan det bliver placeret, og det er det, jeg har søgt at tage hensyn til i min hidtidige stillingtagen. Jeg har i og for sig megen sympati for, at der gives rådet indflydelse på formandsvalget, men man skal også prøve på at forestille sig, hvilke vanskeligheder der kan opstå i selve rådet i forbindelse med en indstilling, når man tænker på, at der jo i hvert fald er 3 forskellige, skal vi sige fraktioner inden for Grønlandsrådet, nemlig en regeringsfraktion — om den nu består af et eller flere partier — en oppositionsfraktion og desuden en Grønlands landsråds-fraktion. Dette synes jeg nok kan give anledning til overvejelser med hensyn til, om det altid vil være særlig let for et råd med en sådan sammensætning at finde frem til et formandsemne, man kan samles om. Man bør også her tænke på, at det, hvis det drejer sig om en mindretalsindstilling eller et formandsemne, som der ikke er alt for stærk samling om, måske kan blive mindre rart for ministeren at udnævne ham.

Jeg havde — som jeg har sagt det tidligere — håbet, at vi kunne få en bredere tilslutning til dette sidste Grønlandsforslag i denne samling. Det er jo ellers — og det vil jeg gerne sige tak for; det er der i øvrigt ganske rigtigt peget på under denne debat — tidligere lykkedes at samles, så nogenlunde da, om de grønlandske spørgsmål, endog om tjenestemandsløven, og jeg havde da også gerne set, at det havde været tilfældet i dag, men jeg siger stadig væk, at vi er jo kun ved anden behandling og ikke ved tredje behandling.

Jeg vil gerne sige et par ord i anledning af enkelte af de bemærkninger, der er faldet.

Jeg gentager endnu en gang over for det ærede medlem hr. From, at formanden ikke vil blive udpeget før efter valget, og jeg fæster mig ved, at det ærede medlem udtrykker sig sådan, at hans parti ikke kan medvirke til lovforslagets vedtagelse i den skikkelse, som det har nu, og beklager, at der ikke er enighed.

Man spørger, om jeg ikke agter at tage

hensyn til de to store partier, der har stillet sig, som de har. Jeg gentager, at også jeg beklager, at jeg ikke har fået disse to store partier med, og jeg er i høj grad ked af det; jeg synes, at der måtte kunne findes frem til en form, som vi kunne samles om.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen var inde på det samme, nemlig at jeg — og det skulle være min natur fremmed — havde vist mig stejl og uimødekommende i denne sag, mere end det ellers lignede mig. Det er muligt, men det må vel så skyldes, at jeg finder, at det standpunkt, jeg indtager, er det rigtige ikke alene i denne sag, men i det hele taget med hensyn til dette Grønlandsråds senere betydning.

Så peger det ærede medlem hr. Ninn-Hansen på, at det jo er et nyt departement, der her er tale om — ja, den mening kan man jo have om det; det ærede medlem giver også udtryk for, at han havde håbet på et forlig, og jeg kan da sige det samme til det ærede medlem: det havde jeg sandelig også!

Så kom der et spørgsmål, som gik ud på, om der i Grønlandsspørgsmål står en grå eminence bag, som jeg måske kan give navn på. Hvis der skulle være nogen grå eminence, vil jeg allerførst pege på mig selv. Jeg har tjent mine grå hår i Grønland, og jeg håber, jeg stadig væk kan få lejlighed til at vise disse grå hår i det grønlandske arbejde.

Så har jeg til det ærede medlem fru Birthe Wetlesen kun at sige, at jeg også over for det ærede medlem beklager, at hun og hendes parti ikke kan være med til at gennemføre dette lovforslag, men dog vil nøjes med at undlade at stemme.

Jeg siger endnu en gang tak til udvalget; jeg synes, der er gjort et udmærket arbejde, selv om resultatet desværre, i hvert fald hidtil, ikke er blevet helt det, som vi alle sammen havde håbet.

From: Jeg vil gerne takke den højtærede minister for Grønland for det nogenlunde tydelige tilsagn, der blev givet igennem ministerens udtalelse her om, at der endnu kunne findes en mulighed for at skabe et forlig i denne noget vanskelige sag. Jeg blev lidt mere betænkelig, jo længere ministeren kom frem i sin redegørelse for de to spørgsmål, hvorom uenigheden består. Ministeren

[From.]

havde jo ingen anvisning på, hvordan de kunne løses. Med hensyn til formandskabet fastholder den højtærede minister sit standpunkt. Med hensyn til sekretariatet oprettholder den højtærede minister også sit standpunkt. Jeg kunne derfor have lyst til at spørge den højtærede minister, hvormed han begrundet sin optimisme med hensyn til at opnå forlig. En ting er jo at have sympati for det, vi siger, en anden ting er at have noget at have den i. Jeg venter i hvert fald — om ikke her fra talerstolen, så andetsteds — et initiativ fra den højtærede minister.

Ninn-Hansen: Må jeg først komme med den personlige bemærkning til den højtærede minister, at jeg deler da i allerhøjeste grad ministerens ønske om at kunne fortsætte et arbejde for Grønland, måske ikke ligefrem til stadighed på den post, som den højtærede minister har i øjeblikket, men jeg mener at kende ministeren så godt, at jeg ved, at ministeren også på en anden post vil kunne gøre et udmærket arbejde for Grønland; vi kan da dele håbet om, at den højtærede minister kan gøre det mange år endnu.

Den højtærede minister understregede jo — hvad vi også ventede — at den højtærede minister gerne ville være fremkommelig. Derfor kan det for os være svært at forstå, hvordan det er gået, som det nu er gået, og vi fik jo ikke yderligere forklaring af den højtærede minister. Når ministeren flere gange siger, at han håber, der kan blive et forlig, ja, så ved den højtærede minister måske, at når denne anden behandling er færdig, holdes der et udvalgsmøde, og jeg har den opfattelse, at vi i det møde godt kan blive enige om det forslag, vi tidligere er fremkommet med. Men det er den højtærede minister selv, det kommer an på, og der er jo ingen der siger, at det behøver at være i udvalget, forliget indgås; det kan indgås her ved anden behandling. Derfor vil jeg gerne spørge den højtærede minister

ganske konkret: det, forliget drejer sig om, er at give sekretariatet en anden placering, således at det bliver underlagt departementet på samme måde som andre administrationsgrene; vil den højtærede minister være med til det? Og vil den højtærede minister være med til det, som ministeren lige netop nu sagde han havde sympati for, nemlig at rådets medlemmer får lov til at indstille, hvem der skal være formand? Hvis den højtærede minister nu siger ja til dette, så får vi et forlig.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): Det er jo meget konkrete spørgsmål, der er stillet til mig. Jeg mener at kunne svare de to ærede talere, det ærede medlem hr. From og det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, på den måde, at jeg ved, der umiddelbart efter mødet her i salen er indkaldt til udvalgsmøde om denne sag, og at jeg er her og er klar til at komme til samråd.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen: Må jeg forstå den højtærede ministers udtalelse på den måde, at såfremt udvalget kan blive enige på det grundlag, jeg her omtalte — og det var jo det, man nåede frem til tidligere — så vil den højtærede minister i hvert fald ikke gå imod et sådant forlig.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): Ved et forlig må man vel forudsætte, at der tages skridt fra begge sider.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges enstemmigt med 69 stemmer; 46 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2
vedtoges enstemmigt med 69 stemmer; 46 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 1 i den ændrede affattelse og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m. v. til disse skoler.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 142) findes i tidenden sp. 4527, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1033).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Peter Jørgensen: Jeg skal begynde med at sige et par ord om de ændringsforslag, som undervisningsministeren har stillet, og som er tiltrådt af udvalget.

Der har været rettet en række henstillinger til udvalget fra de forskellige kommunale organisationer, hvori man har udtrykt utilfredshed med den bestemmelse, som var indføjet i det oprindelige lovforslag om, at kommunerne skulle yde 40 pct. til driftsudgifterne for lærlingeskolernes vedkommende. Det ville betyde 40 pct. af de 60 pct., som var fastsat som statstilskud i lovforslaget. Vi er i udvalget blevet enige om at forhøje statens tilskud fra de 60 pct. til 65 pct. og at fastsætte kommunernes procent til 30. Det skyldes i første række, at kommunerne har påpeget, ikke i og for sig for de tekniske skolers vedkommende, men i høj grad for handelsskolernes vedkommende, den forøgede udgift, som kommunerne ville blive udsat for. Det ligger sådan, at

man for de tekniske skolers vedkommende har haft den frivillige ordning for kommunernes vedkommende, at de yder 30 pct. af det 60 pct.s statstilskud, hvorimod der har været meget varierende tilskud til handelsskolerne, og man har kunnet påpege, at lovforslaget ville betyde betydelige udgiftstigninger for kommunerne. Derfor er man altså enedes om i udvalget at imødekomme kommunerne på dette punkt. I øjeblikket er handelsskolernes tilskud fra staten 62 pct., og det er altså heraf de 30 pct. skal svares, men man må forudse, at efterhånden som handelsskoleuddannelsen moderniseres, vil denne tilskudsprocent fra staten også blive forøget.

Det andet ændringsforslag til lovforslagets § 5 angår udbetalingen af kommunernes tilskud gennem amtsskolefonden. Her vil jeg gerne understrege den administrative betydning, som denne ændring vil få. Den vil betyde, at man får en mere lempelig og mere smidig administration i skolernes daglige virksomhed.

Med hensyn til lovforslagets § 6, som omhandler de foreningsejede eller privatejede skoler, er man i udvalget blevet enig om at affatte § 6, stk. 2, 2. punktum sådan:

„Såfremt skolens formue sikres det pågældende uddannelsesformål og skolen følger de af undervisningsministeren i øvrigt fastsatte bestemmelser for ydelse af højere tilskud, yder staten driftstilskud med indtil 100 pct.“

Det var det spørgsmål, jeg omtalte ved lovforslagets første behandling, idet der i det oprindelige forslag stod, at betingelsen for, at der kunne ydes tilskud op til 100 pct., var, at de pågældende skoler var selvejende institutioner. Vi har afstået fra dette på betingelse af, at man ud over det, jeg her har nævnt, sikrer disse skoler 2 repræsentanter fra kommunerne, 1 repræsentant fra staten og 1 repræsentant fra funktionær- og arbejderorganisationer, med andre ord, at disse skoler ledelsesmæssigt etableres på samme måde som de selvejende institutioner, vi kender for de tekniske skolers vedkommende. Under disse forudsætninger har vi kunnet tiltræde, at tilskudsprocenterne ændres, således som jeg her har nævnt.

Må jeg derudover sige med hensyn til lovforslagets § 13, der omhandler spørgsmålet om, hvordan man tilvejebringer den